

SOCIAL- OCH MILJÖUTSKOTTETS BETÄNKANDE

Ändring av landskapslagen om barndagvård

1994-95

nr 16

FR nr 43

SAMMANFATTNING

Landskapsstyrelsens förslag

Landskapsstyrelsen föreslår att lagtinget antar en ändring av landskapslagen om barndagvård så att den subjektiva rätten till barndagvård i daghem eller familjedaghem utsträcks till att omfatta alla barn under skolåldern.

Utskottets förslag

Utskottet tillstyrker förslaget med en ändring av ikraftträdelsebestämmelsen.

UTSKOTTETS SYNPUNKTER

Det är aktuellt med en total revidering av barnomsorgssystemet. Landskapsstyrelsens framställning utgör dock endast en del av detta reformarbete. Framställningen innebär en utökad skyldighet för kommunerna att tillhandahålla dagvårdsplatser för barn.

En av landskapsstyrelsen tillsatt referensgrupp har nyligen avlämnat ett betänkande över en totalreform av barnomsorgen. Kommunerna har getts möjlighet att yttra sig över betänkandet. Förslaget innebär bl.a. följande:

- Alla barn under skolåldern som har sin hemort i landskapet och vars vårdnadshavare studerar eller förvärvsarbetar har rätt till kommunal barnomsorg i hemkommunen.
- Under året före skolstart skall alla barn ha rätt till minst 20 timmar s.k. förundervisning per vecka.

Enligt framställningen har alla vårdnadshavare rätt till barndagvård för sitt barn från det att föräldrapenningsperioden upphör till det att barnet börjar i grundskolan. Utskottet finner det otillfredsställande att landskapsstyrelsen först avser att ge en rättighet till utökad barndagvård, på det sätt framställningen stipulerar, och sedan kan komma att begränsa denna rätt i enlighet med referensgruppens lagförslag. Utskottet anser det otillfredsställande att kommunerna inte blivit hörda om föreliggande framställning utan endast om den totala revideringen av barnomsorgen som planeras.

Utskottet framhåller att målsättningen måste vara att de åländska barnen skall ha minst samma förmåner som barnen i riket. Den skyldighet som framställningen medför kan dock innebära stora påfrestningar på skärgårdskommunernas och möjligen även randkommunernas ekonomi medan kommunerna på fasta Åland klarar av uppgiften bättre.

De kommuner som idag inte har en tillräckligt utbyggd barndagvård, vilken motsvarar lagförslagets krav, kommer inte att hinna bygga ut barndagvården fram till den 1 januari 1996. Därutöver kräver även den kommunala planeringen sin tid. Utskottet vill därför, under en övergångsperiod, underlätta för de kommuner som har svårt att tillhandahålla barndagvårdsplatser i den omfattning och på det sätt som lagförslaget stipulerar. Utskottet anser att de kommuner för vilka det är i det närmaste omöjligt att uppfylla de nya kraven bör kunna få möjlighet att följa nuvarande bestämmelser under en viss bestämd tid. Utskottet framhåller att kommunernas landskapsandelar borde utökas så att framställningens merkostnader beaktas.

Enligt utskottet bör landskapsstyrelsen vid beviljande av rätt att tillämpa nuvarande bestämmelser vara ytterligt restriktiv. Denna rätt bör beviljas endast de kommuner vilka de facto inte förmår uppfylla lagförslagets krav. Övergångsperioden bör vara så kort som möjligt och vara beräknad utgående från landskapsstyrelsens bedömning av hur lång tid det tar för kommunen att bygga ut barndagvården. Landskapsstyrelsen bör även förmå kommunerna att anstränga sig till att uppfylla lagförslagets intentioner, så att en rätt att tillämpa nuvarande regler inte behöver beviljas.

ÄRENDETS BEHANDLING

Lagtinget har den 6 september 1995 inbegärt social- och miljöutskottets yttrande över framställningen.

Utskottet har i ärendet hört vicelantrådet Harriet Lindeman, lagberedningssekreteraren Lotta Wickström-Johansson, kommundirektören Niklas Eriksson, stadssekreteraren Bjarne Pettersson och kommundirektören Robert Lindfors.

I ärendets avgörande behandling deltog ordföranden Karl-Göran Eriksson, vice ordföranden Nordman samt ledamöterna Beijar, Englund och Holmberg.

UTSKOTTETS FÖRSLAG

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet

att Lagtinget antar det i framställningen ingående lagförslaget i följande lydelse:

L A N D S K A P S L A G **om ändring av landskapslagen om barndagvård**

(Ingressen lika som i framställningen).

2 §

(Lika som i framställningen).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996.

Landskapsstyrelsen kan av särskilda skäl bevilja kommun rätt att under en viss bestämd tid tillämpa 2 § i dess tidigare lydelse.

Åtgärder som lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Mariehamn den 14 september 1995

Ordförande

Karl-Göran Eriksson

Sekreterare

Niclas Slotte